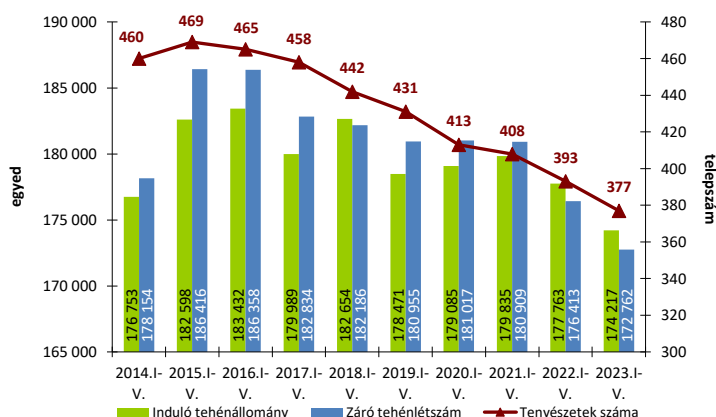
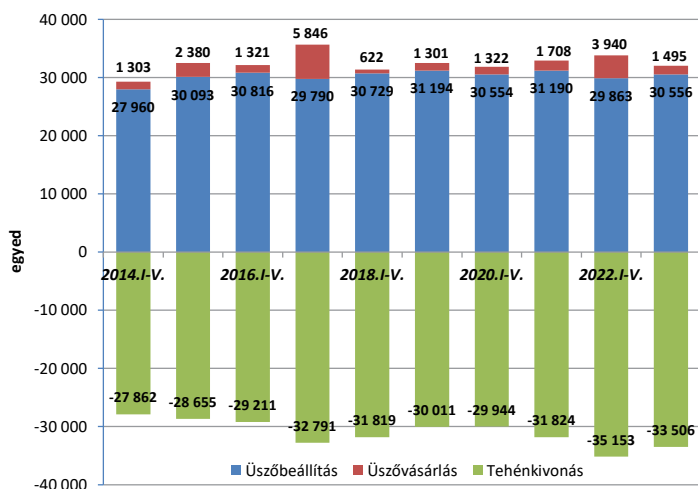

1. ábra Az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetek száma, induló és záró tehénlétszáma (db, 2014-2023. I-V. hó)

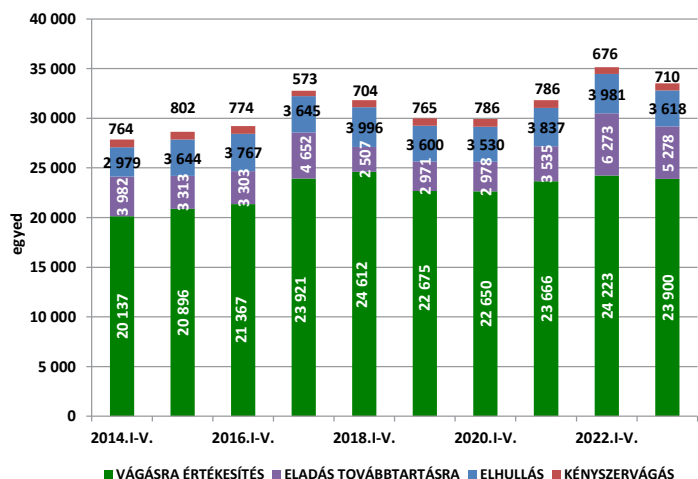
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tejhasznú tehenészetek száma 2023 májusában 16-tal (-4,1%) kevesebb volt, mint 2022 májusában, és a termelésellenőrzött tenyészetek száma májusban 1-gyel (-0,3%) csökkent áprilishoz képest. Ugyanakkor 2023. május végén 3.651-gyel kevesebb (-2,1%) termelésellenőrzött tehenet tartottak, mint 1 évvel korábban. Az „A” módszerrel ellenőrzött tehenészetek száma az elmúlt 10 év alatt jelentősen, 18,0%-kal (-83) kisebbedett, de 2014 májusa óta a záró tehénlétszám csak kismértékben zsugorodott (-5.392 egyed, -3,0%), így a telepenkénti átlagos tehénlétszám jelentősen, 387-ről 458-ra emelkedett.

2. ábra Az üszőbevétel és tehénkivonás alakulása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014-2023. I-V. hó)

Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tenyészetek januári 1-jei induló tehénlétszáma 2022-ről 2023-ra - egy év alatt -csökkent (-3.546 tehen; -2,0%), és az állomány 2023 első öt havában tovább csökkent (-1455 egyed; -0,8%). 2023 első öt havában a tehénkivonások száma csökkent (-1647 egyed; -4,7%), és jelentősen mérséklődött az üszővásárlások száma is (-2.445 egyed; -62,1%), viszont az állományoptálás szempontjából meghatározó üszőbeállítások száma valamelyest nőtt (+693 egyed; +2,3%) 2022 hasonló időszakához képest. Összességében azonban 2023 első öt havában a tehénkivonás nagysága meghaladta az állományoptálását, így a tehénállomány csökkenésnek indult.

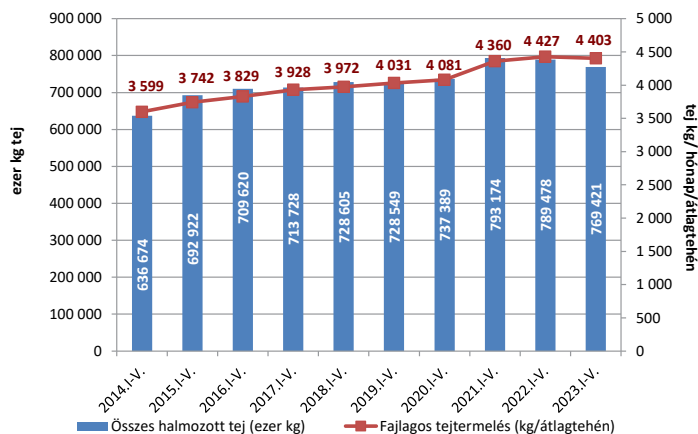
3. ábra A tehénkivonás megoszlása az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014-2023. I-V. hó)

2023 első öt havában az állományból kivont tehenek 71,3%-át vágásra értékesítették (a selejtezett tehenek száma 23.900 volt), 10,8%-át (3.618 egyed) az elhullás tette ki, a tehénkivonások 2,1%-áért (710 egyed) a kényszervágás volt felelős, amelyek átlagos aránynak számítanak. Ugyanakkor a továbbtartásra értékesített állatok aránya elérte a 15,8%-ot (5.278 egyed), ami magas érték. 2023 első öt havában az induló tehénállomány 13,7%-át selejtezték, 0,4%-át kényszervágták, 2,1%-a elhullott és 3,0%-át továbbtartásra értékesítették, így összesen a tehenek 19,2%-át vonták ki a termelésből, ami magas tehénkivonási aránynak számít az elmúlt 10 évben.

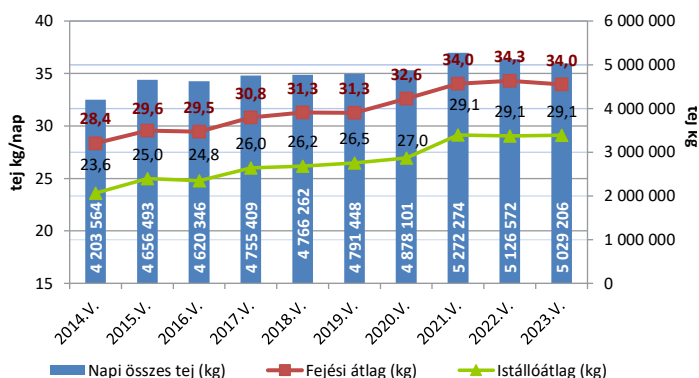

4. ábra Összes halmazott és fajlagos tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (db, 2014–2023. I–V. hó)

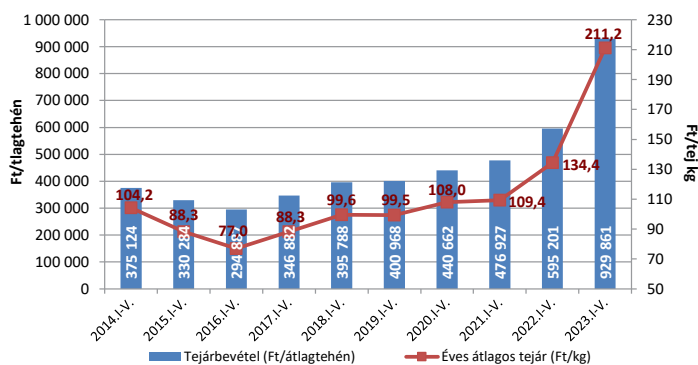
Az „A” típusú ellenőrzésben részt vevő tehének összes halmazott tejtermelése 2023 első öt hónapjában csökkent (-20,1 millió kg; -2,5%) 2022 hasonló időszakához képest, de meghaladta a 769,4 millió kg-ot. A vizsgált időszakban a fajlagos tejtermelés enyhén csökkent (-24 kg; -0,5%), de így is az elmúlt 10 év rekordjának közelében maradt. 2014 és 2023 májusa között a fajlagos tejtermelés növekedése 22,3%-os (!) volt (+804 kg), míg az összes halmazott tejtermelés hasonló mértékben, 132,8 millió kg-mal (+20,9%) emelkedett, de az elmúlt 2 évben már csökkenés tapasztalható a zsugorodó tehenállomány miatt.

5. ábra Fejési és istállóátlag, valamint a napi összes tejtermelés az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2014–2023. V. hó)

2023 májusában a napi összes tejtermelés a tavalyi év májusi termeléséhez viszonyítva 5,029 millió kg-ra csökkent (-97,4 ezer kg, -1,9%). Emellett a fejési átlag is enyhén csökkent (-0,33 kg, -1,0%), az istállóátlag pedig gyakorlatilag stagnált (+0,05 kg, +0,2%). Összességében az elmúlt 10 év alatt a napi összes tejtermelés több mint 0,825 millió kg-mal lett több (+19,6%), a fejési és istállóátlag 5,62, ill. 5,51 kg-mal nőtt (+19,8%, ill. +23,3%) a vizsgált periódusban, ami jelentős emelkedésnek tekinthető.

6. ábra Tejárbevétel és az éves átlagos tejár az „A” módszerrel ellenőrzött tenyészetekben (2014–2023. I–V. hó)

A tehemenkénti tejárbevétel 2023 első öt havában meghaladta a 929,9 ezer Ft-ot, 56,4%-kal nőtt 2022 hasonló időszakához képest, és az elmúlt 10 év messze legnagyobb első öt havi nominális tejárbevételének felel meg, aminek oka a fajlagos tejtermelés -0,5%-os csökkenésével szemben a tej árának 57,1%-os (!) növekedésében keresendő. 2014-hez viszonyítva a nominális tejárbevétel 147,9%-kal nőtt, aminek oka a fajlagos tejtermelés 22,3%-os és a tej árának 102,6%-os emelkedése 10 év alatt. Magyarországon a nyerstej átlagos havi felvásárlási árának csökkenése felgyorsult, és májusban már 190 Ft/kg alá esett. A nyerstej kiviteli ára is tovább mérséklődött, már kevesebb mint 110 Ft/kg, ami még mindig jelentősen, több mint 40%-kal alacsonyabb a hazai átlagos nyerstejártól. Ez a különbség további jelentős hazai felvásárlási tejárcsökkenést vetít előre. Globálisan és az Európai Unióban a főbb tejtermékek értékesítési és tőzsdei árai is jellemzően tovább mérséklődtek vagy stagnáltak, és a forint erősödésével a hazai nyerstejár most már bőven az uniós átlagár fölött van euróban számolva. A KSH adatai szerint a magas fogyasztói árak miatt áprilisban 12,6%-kal esett vissza a magyar kiskereskedelmi forgalom éves alapon, és ezen belül sok tejtermék esetében 20-30%-os mennyiségi visszaesés következett be. A más országokhoz képest is magas magyarországi élelmiszer-infláció okai között a népegészségügyi termékadót, a magas áfát, a termékekre terhelt extraprofitadót, valamint az ársapkákat is keresnünk kell. Ugyanakkor az infláció érezhető mérséklődése – a 25% feletti csúcspontokhoz képest – májusban elkezdődött, átlagosan 21,5%-kal haladták meg a fogyasztói árak az egy évvel korábbit a KSH adatai szerint, bár az élelmiszerek még mindig 33,5%-kal voltak drágábbak 2022 májusához viszonyítva. Áprilishoz képest viszont már 0,4%-kal csökkentek a fogyasztói árak, és ezt a folyamatot erősíteni fogja a kiskereskedelem június 1-jén elindult kötelező akciózás, valamint a július 1-jén induló online árfigyelő rendszer bevezetése, amelyekbe beletartoznak a tej és tejtermékek. Mindezek hatására a várható további erőteljes nyerstejár-csökkenést a termelői oldalon valamelyest kompenzálni tudja – a túlkínálat és a kedvező időjárási viszonyok miatt – a takarmányárak erőteljes visszaesése, ami akár 30 forintos önköltség-csökkentést is eredményezhet nyár végétől a tejtermelőknél.

